

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ

Κυπριακές τράπεζες: σε ξένα ή εγχώρια χέρια; Πάνος Πασιαρδής

Η συγχώνευση της Λαϊκής Τράπεζας με τη Marfin, οι προτάσεις και αντιπροτάσεις εξαγοράς με πρωταγωνιστές τη Marfin Popular Bank και την Τράπεζα Πειραιώς (με την Τράπεζα Κύπρου να είναι στο στόχαστρο για εξαγορά) και πιο πρόσφατα η πώληση του πακέτου της Τράπεζας Κύπρου από την Πειραιώς στη Marfin έχει προκαλέσει σύγχυση και αναστάτωση στο τραπεζικό σύστημα, λίγο μόνο καιρό μετά την ανάκαμψη του από την αποσταθεροποίηση που προκάλεσε η φούσκα του ΧΑΚ.

Υπάρχουν πολλές σκοπιές από τις οποίες μπορεί κανείς να μελετήσει το φαινόμενο των εξαγορών εγχώριων επιχειρήσεων από ξένες. Για παράδειγμα, πίσω από τις εξαγορές των κυπριακών τραπεζών μερικοί αναλυτές βλέπουν πολιτικά ελατήρια, που συνδέονται με την εμπλοκή του Dubai. Παρόλο ότι ένα τέτοιο ενδεχόμενο δεν μπορεί να αποκλειστεί, συνήθως οι χώρες αποκομίζουν οικονομικά οφέλη με το να διαβρώνουν άλλες πολιτικά και όχι το αντίθετο.

Το σχόλιο αυτό περιορίζεται μόνο στα οικονομικά των εξαγορών των κυπριακών τραπεζών από ξένες και εγείρει ερωτήματα όπως:

- ⇒ Ποια είναι τα επιχειρήματα υπέρ του να παραμένουν οι κυπριακές τράπεζες υπό εγχώριο έλεγχο;
- ⇒ Ποια είναι τα αναμενόμενα οφέλη από την εξαγορά κυπριακών τραπεζών από ελλαδικές;
- ⇒ Ποιες είναι οι εμπειρίες άλλων χωρών που οι τράπεζες τους αγοράστηκαν από ξένες και τι συμπεράσματα εξάγονται από αυτές τις εμπειρίες για την Κύπρο;

Η συζήτηση στο σχόλιο αυτό ουδόλως αμφισβητεί το δικαίωμα των τραπεζών σε άλλες χώρες- μέλη της ΕΕ να επενδύουν (υπό μορφή εξαγοράς ή με άλλο τρόπο) στην Κύπρο χωρίς κανένα περιορισμό, εφόσον δεν παραβιάζονται οι κανόνες λειτουργίας του τραπεζικού συστήματος και δεν μειώνεται ο ανταγωνισμός κάτω από τα θεμιτά όρια. Δεν έχει νόημα να εκφράζονται θέσεις που δεν συνάδουν με την ελευθερία διακίνησης κεφαλαίου που υπάρχει (και πρέπει να υπάρχει) μεταξύ των χωρών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ). Ούτε έχει νόημα να προτείνονται ενέργειες υπέρ ή κατά της εξαγοράς των κυπριακών τραπεζών που παραβιάζουν κανόνες της ΕΕ και δεν σέβονται το ρόλο των οργάνων που έχουν την ευθύνη τήρησης τους, ιδιαίτερα το ρόλο της Κεντρικής Τράπεζας, της Επιτροπής Ανταγωνισμού και της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η συγχώνευση της Λαϊκής Τράπεζας με τη Marfin/Εγνατία και το ενδεχόμενο εξαγοράς της Τράπεζας Κύπρου από τον ίδιο όμιλο έχει προκαλέσει αναστάτωση στους οικονομικούς κύκλους, με τη συζήτηση να περιστρέφεται γύρω από το ερώτημα αν οι εξελίξεις αυτές θα έχουν αρνητικές επιπτώσεις στο κυπριακό τραπεζικό σύστημα και, γενικότερα, στην οικονομία μας. Αυτό το σχόλιο παραθέτει τα υπέρ και κατά της εξαγοράς εγχώριων εμπορικών τραπεζών από ξένες και εξετάζει αν και σε ποιο βαθμό αυτά ισχύουν για την προκειμένη περίπτωση στην Κύπρο. Το βασικό συμπέρασμα είναι πως οι εξαγορές κυπριακών τραπεζών από, ή η συγχώνευσή τους με, ελλαδικές δεν αναμένεται να αυξήσουν την ανταγωνιστικότητα στον τραπεζικό τομέα, ούτε είναι βέβαιο ότι θα βελτιώσουν την ποιότητα των υπηρεσιών του. Αντίθετα, δεν αποκλείεται να επηρεάσουν αρνητικά τη χρηματοδότηση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, την εγχώρια αγορά χρήματος και τη συμμετοχή των τραπεζών στα κοινά. Όμως, σε μια ελεύθερη ανοικτή οικονομία οι ξένες επενδύσεις είναι αναπόφευκτα θεμιτές και μόνο με ορθολογική εταιρική διακυβέρνηση, τιμή μετοχής που να αντανακλά στα οικονομικά θεμελιώδη, πλήρη διαφάνεια και πληροφόρηση των μετόχων και ένα επαρκές θεσμικό πλαίσιο είναι δυνατόν να αποφευχθούν εχθρικές εξαγορές των κυπριακών τραπεζών, ή να πραγματοποιηθούν χωρίς αρνητικές επιπτώσεις για το τραπεζικό σύστημα και τον τόπο.

Κυπριακές τράπεζες: σε ξένα ή εγχώρια χέρια;

Π. Πασιαρδής

1. Ποιοι οι λόγοι να μείνουν οι κυπριακές τράπεζες υπό εγχώριο έλεγχο;

Υπάρχουν σοβαρά επιχειρήματα στη διεθνή βιβλιογραφία υπέρ της θέσης ότι κάτω από ορισμένες συνθήκες τα οικονομικά συμφέροντα μια χώρας εξυπηρετούνται καλύτερα όταν οι εμπορικές τράπεζες, όπως και άλλες βασικές επιχειρηματικές δραστηριότητες, παραμένουν υπό εγχώριο έλεγχο. Πιο κάτω αναλύονται μερικά από αυτά τα επιχειρήματα και εξετάζεται κατά πόσο ευσταθούν στην περίπτωση των κυπριακών τραπεζών.

1.1 Χρηματοδότηση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων

Οι εγχώριες τράπεζες εξυπηρετούν καλύτερα τις ανάγκες των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) κυρίως λόγω της καλύτερης πληροφόρησης που έχουν σε σύγκριση με τις ξένες τράπεζες. Από τα στοιχεία που παρατίθενται στο πίνακα παραπλευρώς φαίνεται ότι τα ξένα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα τείνουν να έχουν μικρότερο μερίδιο σε χώρες με μεγάλο μερίδιο ΜΜΕ στην οικονομία (Ιταλία) και μεγαλύτερο μερίδιο σε χώρες όπου η οικονομία βασίζεται σε μεγάλες επιχειρήσεις (Αγγλία).

Η χρηματοδότηση των ΜΜΕ είναι ένα σοβαρό επιχείρημα υπέρ του να παραμείνουν οι εμπορικές τράπεζες υπό εγχώριο έλεγχο στην Κύπρο διότι οι ΜΜΕ έχουν μεγάλη συμβολή στην οικονομική δραστηριότητα του τόπου. Ειδικά στην περίπτωση της Κύπρου, που κατά κανόνα οι ΜΜΕ λειτουργούν με περιορισμένη διαφάνεια και ανεπαρκή στοιχεία για τις συναλλαγές τους, η αξιολόγησή τους για σκοπούς χρηματοδότησης θα ήταν ακόμα πιο δύσκολο (και δαπανηρό) να γίνεται με τις απρόσωπες διαδικασίες που εφαρμόζουν τράπεζες με κέντρα λήψης αποφάσεων εκτός της χώρας στην οποία δραστηριοποιούνται. Βέβαια, για να μειώσουν το κόστος πληροφόρησης, οι ξένες τράπεζες δυνατόν να διατηρήσουν εγχώρια τη διαχείριση των δανείων, εμπιστευόμενες τη λήψη αποφάσεων στο εγχώριο προσωπικό. Όμως, και πάλι αυτό δεν είναι βέβαιο, επομένως, μόνο αν οι εμπορικές τράπεζες βρίσκονται υπό εγχώριο έλεγχο αποφεύγεται ο κίνδυνος να δημιουργηθούν προβλήματα στη χρηματοδότηση των ΜΜΕ, και κατ' επέκταση, στην οικονομία.

Μερίδια ΜΜΕ και ξένων χρημ/κών ιδρυμάτων

Χώρα	ΜΜΕ	Ξένα χρ/κά ιδρύματα
Ην. Βασίλειο	87%	22%
Γαλλία	94%	19%
Ισπανία	95%	14%
Ελλάδα	-	8%
Κύπρος	96%	3%
Ιταλία	97%	2%

Πηγή: Eurostat και ECB

1.2 Σταθερότητα στην εγχώρια αγορά κεφαλαίου

Αποτελέσματα ερευνών στη Γερμανία και ΗΠΑ¹ δείχνουν ότι η παρουσία ξένων τραπεζών αποδυναμώνει το ρόλο της εγχώριας αγοράς χρήματος. Αυτό συνδέεται με το ότι οι εγχώριες τράπεζες έχουν το πλεονέκτημα της καλύτερης αξιολόγησης των πιστώσεων, αλλά και γιατί τυγχάνουν μεγαλύτερης εμπιστοσύνης των εγχώριων επενδυτών. Καλύτερη αξιολόγηση των πιστώσεων από τις εγχώριες τράπεζες παρατηρείται ακόμα και στις ΗΠΑ, με αποτέλεσμα οι τράπεζες να διαχωρίζουν τις δραστηριότητες τους βάσει 'των οικονομικών πληροφόρησης'.² Γενικά, η έλλειψη πληροφόρησης βαρύνει την ξένη τράπεζα με επιπλέον κόστος. Αυτό μπορεί να αντιμετωπιστεί με το να παραμείνει στο εγχώριο προσωπικό η διεύθυνση της τράπεζας και, ιδιαίτερα, η διαχείριση των δανείων. Όσο αφορά στις εξαγορές των κυπριακών τραπεζών από ελλαδικές είναι πολύ νωρίς ακόμη για να εξαχθούν ασφαλή συμπεράσματα, παρά το ότι ο διορισμός του κ. Μπαλάουι στη θέση του Προέδρου του ομίλου Marfin Λαϊκής Τράπεζας στην Κύπρο δυνατόν να ερμηνευτεί ως η αρχή μιας διαδικασίας αποδυναμωσης του εγχώριου ρόλου στη λήψη αποφάσεων.

Ένας άλλος παράγοντας που εντείνει τάσεις πιστωτικής αστάθειας σε ένα τραπεζικό σύστημα που ελέγχεται από ξένες τράπεζες είναι πόσο εύκολα οι τράπεζες αυτές μπορούν να αποσυρθούν από τη χώρα λόγω κάποιου τοπικού προβλήματος (πολιτική αναταραχή, κίνδυνος πολέμου κλπ), όπως συνέβη στην περίπτωση της κρίσης στην Αργεντινή.³ Αυτό το ενδεχόμενο προσθέτει στην αβεβαιότητα και επηρεάζει αρνητικά την αποτελεσματικότητα του τραπεζικού συστήματος. Από την άλλη, όμως, υπάρχει και το ενδεχόμενο οι ξένες τράπεζες να λειτουργήσουν θετικά σε μια κρίση, όπως στις αγορές της Ασίας και Λατινικής Αμερικής, όπου κατά τη διάρκεια των πρόσφατων χρηματοοικονομικών κρίσεων οι ξένες τράπεζες είχαν περισσότερες δυνατότητες να αποπληρωμή των δανείων από ότι οι εγχώριες τράπεζες. Η εξαγορά των κυπριακών τραπεζών από ελλαδικές δεν αποκλείεται να διαφοροποιήσει αρνητικά τις προσδοκίες για τη συμπεριφορά τους σε περιόδους κρίσεων, αν κρίνει κανείς από δηλώσεις που έγιναν από σημαντικούς οικονομικούς παράγοντες του τόπου.

¹ Buck M. and Golder, S., 'Foreign versus domestic banks in Germany and the US: a tale of two markets?' *Journal of Multinational Financial Management* 11, 341-361, 2001.

² Dymski A., 'The global merger wave: implications for developing countries'. Department of Economics, University of California, April 2002.

³ Clarke, G., Cull, R., Martinez Peria, M.S., Sanchez, S., 'Foreign bank entry: experience, implications for developing countries, and agenda for further research', *World Bank research Observer* 18 (1), 25-40, 2003.

1.3 Κοινωνική ευαισθησία και εθνικός έλεγχος

Είναι λογικό να υπάρχει μεγαλύτερη κοινωνική ευαισθησία από επιχειρήσεις που διοικούνται από άτομα που είναι μέλη της κοινωνίας στην οποία δραστηριοποιούνται. Στην περίπτωση των κυπριακών εμπορικών τραπεζών αυτό φαίνεται από την προσπάθειά τους να διαφημίσουν ένα 'κοινωνικό πρόσωπο' με τη χρηματοδότηση κοινωφελών δραστηριοτήτων όπως το ογκολογικό κέντρο και ο ραδιομαραθώνιος. Οι διεθνείς τράπεζες κάνουν κάτι ανάλογο, όμως έχοντας ως γνώμονα τη διεθνή κοινή γνώμη, οι κοινωνικές ευαισθησίες τους εκδηλώνονται με κοινωφελή (π.χ. περιβαλλοντικά) έργα και δραστηριότητες που αντανακλούν οικονομικά οφέλη περισσότερο στη διεθνή παρά την τοπική κοινωνία. Γενικά, όταν το κέντρο λήψης χρηματοοικονομικών αποφάσεων είναι στην Κύπρο, είναι λογικό οι αποφάσεις αυτές να εξυπηρετούν κυπριακά συμφέροντα, άσχετα του πως αυτά αποφασίζονται. Όπως είναι το ίδιο λογικό μια ξένη τράπεζα, που δεν είναι υποχρεωμένη να μείνει στην Κύπρο κάτω από οποιεσδήποτε περιστάσεις, να επικεντρωθεί στη μεγιστοποίηση του κέρδους της αφήνοντας κατά μέρος τις όποιες θετικές ή αρνητικές 'εξωτερικότητες' των δραστηριοτήτων της στην κυπριακή κοινωνία. Στην περίπτωση των πολυεθνικών τραπεζών η αποστασιοποίηση τους από επιμέρους προβλήματα των τοπικών κοινωνιών είναι ακόμη μεγαλύτερη.

Το ότι οι τράπεζες που ενδιαφέρθηκαν να εξαγοράσουν τις κυπριακές είναι ελλαδικές αφήνει ελπίδες ότι θα συνεχίσουν να δραστηριοποιούνται στο χρηματοοικονομικό τομέα με ένα 'κοινωνικό πρόσωπο' και όχι με το 'απαράδεκτο πρόσωπο του καπιταλισμού' που συχνά κατηγορούνται ότι δείχνουν οι μεγάλες πολυεθνικές. Όμως, παραμένει το γεγονός πως μια ξένη τράπεζα δεν είναι δυνατόν να αισθάνεται το ίδιο υποχρεωμένη να δείχνει κοινωνική ευαισθησία στο κυπριακό περιβάλλον όσο μια κυπριακή.

2. Υπάρχουν οφέλη από την εξαγορά των κυπριακών τραπεζών από ξένες;

Τα επιχειρήματα υπέρ της εισόδου ξένων τραπεζών σε μια χώρα συνδέονται κυρίως με την τεχνολογική πρόοδο και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας. Ωστόσο, όπως και στην περίπτωση των επιχειρημάτων εναντίον της εξαγοράς των εγχώριων τραπεζών από ξένες, το αν θα υπάρξουν ή όχι πλεονεκτήματα εξαρτάται από το πόσο η εισόδος των ξένων τραπεζών θα αναβαθμίσει την τεχνολογία και τεχνογνωσία και θα εντείνει τον ανταγωνισμό στο εγχώριο χρηματοπιστωτικό σύστημα.

2.1 Βελτίωση της τεχνολογίας και τεχνογνωσίας

Είναι γεγονός ότι οι μεγάλες τράπεζες που δραστηριοποιούνται στο διεθνή χώρο, λόγω της εμπειρίας του προσωπικού τους και της προηγμένης τεχνολογίας που διαθέτουν, έχουν τη δυνατότητα να προσφέρουν βελτιωμένη ποιότητα τραπεζικών υπηρεσιών. Αυτό, συνήθως, μεταφράζεται σε υψηλότερα κέρδη, μισθούς και μερίσματα. Όμως, από εμπειρικές μελέτες σε χώρες της Ανατολικής Ευρώπης προκύπτει ότι η εισόδος ξένων τραπεζών δεν συνδυάζεται απαραίτητα με οφέλη για την εγχώρια οικονομία.⁴ Επίσης, σε ανεπτυγμένες χώρες, όπως φαίνεται στην περίπτωση του Ηνωμένου Βασιλείου⁵, οι εγχώριες τράπεζες έχουν υψηλότερη απόδοση σε σύγκριση με τις ξένες.⁶

Αυτό οδηγεί στο συμπέρασμα ότι δεν είναι το αν μια τράπεζα είναι ξένη που προσδιορίζει τα οφέλη στην οικονομία από τη βελτίωση της τεχνολογίας και την αύξηση του ανταγωνισμού, αλλά το πόσο αυτή είναι περισσότερο τεχνολογικά προηγμένη σε σύγκριση με τις εγχώριες τράπεζες και πόσο σύγχρονο και επαρκές είναι το θεσμικό πλαίσιο μέσα στο οποίο λειτουργεί το όλο τραπεζικό σύστημα. Επομένως, η εξαγορά των κυπριακών τραπεζών από τις ελλαδικές δεν θα οδηγήσει αυτόματα σε οφέλη για τη χώρα αν οι τελευταίες δεν έχουν τίποτε να προσθέσουν στην υπάρχουσα τεχνολογία και τεχνογνωσία των εγχώριων τραπεζών και δεν γίνουν αφορμή να βελτιωθεί το θεσμικό πλαίσιο του τραπεζικού μας συστήματος.

Είναι γεγονός ότι οι ελλαδικές τράπεζες έχουν κάνει μεγάλα άλματα προόδου την τελευταία δεκαετία.⁷ Όμως, το ίδιο ισχύει και για τις κυπριακές τράπεζες, ιδίως αν στη σύγκριση ληφθεί υπόψη η επιτυχημένη πορεία των τελευταίων στον ελλαδικό χώρο, και όχι μόνο. Επομένως, με τα σημερινά δεδομένα, θα ήταν υπερβολικό να ισχυριστεί κανείς ότι με την εξαγορά των κυπριακών τραπεζών από τις ελλαδικές θα αναβαθμιστεί η τεχνολογική αποτελεσματικότητα (technical efficiency) του κυπριακού τραπεζικού συστήματος.

⁴ Green, C., Murinde, V. and Nikolov I. 'The Efficiency of Foreign and Domestic Banks in Central and Eastern Europe: Evidence on Economies of Scale and Scope' *Journal of Emerging Market Finance* (3), 175-205, 2004.

⁵ Kosmidou, K., Pasiouras F., Doumpos, M. and Zopounidis M., 'Foreign versus domestic banks' performance in the UK: a multicriteria approach', *Computational Management Science* (1), 329-343, 2004.

⁶ Στη βιβλιογραφία ως λόγοι για τους οποίους οι πολυεθνικές αντιμετωπίζουν αυξημένο κόστος αναφέρονται οι τριβές λόγω συγκρουόμενων συμφερόντων και η αδυναμία/απροθυμία τους να αφήσουν να διαχυθεί η προηγμένη τεχνολογία που οι ίδιες ελέγχουν.

⁷ Savva, C. S. and T. Mamuneas. 'The efficiency of Cypriot commercial banks: Comparison with Greece and UK', Δοκίμιο Οικονομικής Πολιτικής, Κέντρο Οικονομικών Ερευνών, Πανεπιστήμιο Κύπρου (forthcoming).

2.2 Αύξηση του ανταγωνισμού

Η είσοδος ξένων τραπεζών σε μια χώρα δυνατόν να εντείνει τον ανταγωνισμό στον τραπεζικό τομέα και να ωφελήσει τους καταναλωτές μέσω της μείωσης των τιμών ή/και βελτίωσης της ποιότητας των τραπεζικών υπηρεσιών. Η βιβλιογραφία περιλαμβάνει μελέτες που στηρίζουν,⁸ αλλά και μελέτες που δεν στηρίζουν⁹ αυτό το επιχειρήμα. Δεν είναι, λοιπόν, η παρουσία των ξένων τραπεζών που ενισχύει τον ανταγωνισμό αλλά το πόσο αυτή αποτρέπει μονοπωλιακές ή/και ολιγοπωλιακές συμπεριφορές και το πόσο περισσότερες εναλλακτικές επιλογές προσφέρει στους καταναλωτές.

Η εξαγορά μιας κυπριακής τράπεζας από μια ξένη δεν αυξάνει ούτε μειώνει τον ανταγωνισμό, εφόσον η νέα διοίκηση συμπεριφέρεται έναντι των ανταγωνιστών της με τον ίδιο τρόπο όπως και η προηγούμενη. Όμως, η εξαγορά μιας κυπριακής τράπεζας από μια τράπεζα που ήδη δραστηριοποιείται στην Κύπρο, για παράδειγμα αν η Marfin εξαγοράσει την Τράπεζα Κύπρου, τότε υπάρχουν βάσιμες ανησυχίες ότι ο ανταγωνισμός θα επηρεαστεί αρνητικά, έστω και αν η εν λόγω εξαγορά έχει κάποια θετικά αποτελέσματα (π.χ. οικονομίες κλίμακας). Αυτό το επιχειρήμα δεν συνδέεται με το πόσο εμπιστεύεται κανείς την ικανότητα της Επιτροπής Ανταγωνισμού να εμποδίζει εξαγορές και συγχωνεύσεις που δημιουργούν μονοπωλιακές ή/και ολιγοπωλιακές καταστάσεις, επειδή η Επιτροπή Ανταγωνισμού παρεμβαίνει όχι όταν υπάρχει το ενδεχόμενο να μειωθεί ο ανταγωνισμός αλλά όταν αυτός κινδυνεύει να μειωθεί κάτω από τα ελάχιστα επιτρεπτά όρια. Για παράδειγμα, και αν ακόμα ο ανταγωνισμός στο τραπεζικό σύστημα της Κύπρου μειωθεί από τυχόν εξαγορά της Τράπεζας Κύπρου από τη Marfin, θα ήταν δύσκολο για την Επιτροπή Ανταγωνισμού να τεκμηριώσει ότι ο τραπεζικός τομέας έπαυσε να πληροί τα κριτήρια βάσει των οποίων μια αγορά θεωρείται ότι λειτουργεί ανταγωνιστικά, εφόσον εξακολουθούν να υπάρχουν άλλες τράπεζες που προσφέρουν τις ίδιες υπηρεσίες και δεν δημιουργούνται φραγμοί στην είσοδο νέων τραπεζών στην αγορά.

Συμπέρασμα πολιτικής

Το ότι η εξαγορά εγχώριων επιχειρήσεων από ξένες οδηγεί σε εισροή κεφαλαίων και νέας τεχνολογίας, αυξάνει τον ανταγωνισμό και έχει θετικές επιπτώσεις στην οικονομική ανάπτυξη μιας χώρας είναι μια γενικά ορθή θέση, ιδιαίτερα για χώρες που δεν είναι χρηματιστηριακά επαρκώς αναπτυγμένες. Οι συνθήκες, όμως, κάτω από τις οποίες οι κυπριακές τράπεζες έχουν γίνει αντικείμενο εξαγοράς από ή συγχώνευσης με ελλαδικές δεν εγγυάται ότι θα προκύψουν οφέλη για την κυπριακή οικονομία. Αυτό γιατί τα μέρη αρνητικά των εξαγορών ή/και συγχωνεύσεων δεν είναι βέβαιο ότι θα αποφευχθούν, ενώ τα θετικά είναι πολύ αμφίβολο ότι θα πραγματοποιηθούν.

Άσχετα με το αν θα έχει πλεονεκτήματα ή όχι για τη χώρα, μια αλλαγή στο ιδιοκτησιακό καθεστώς των εμπορικών τραπεζών σε μια ελεύθερη ανοικτή οικονομία καθορίζεται από την αγορά και όχι από έξωθεν παρεμβάσεις. Για να αποφευχθεί μια ανώφελη αλλαγή του ιδιοκτησιακού καθεστώτος των κυπριακών τραπεζών δεν πρέπει οι ξένες τράπεζες να βλέπουν την εξαγορά τους ως συμφέρουσα λόγω εγχώριων λαθών και αδυναμιών. Συγκεκριμένα, για να προστατευτούν οι κυπριακές τράπεζες από εχθρικές εξαγορές χρειάζεται (α) ορθολογική εταιρική διακυβέρνηση (β) τιμή μετοχής που να αντανακλά στα πραγματικά οικονομικά θεμελιώδη (γ) πλήρης διαφάνεια και πληροφόρηση των μετόχων και (δ) επαρκές θεσμικό πλαίσιο.

Η εφαρμογή μιας σύγχρονης ορθολογικής εταιρικής διακυβέρνησης είναι υπόθεση των ιδίων των εμπορικών τραπεζών, ωστόσο και ο ρόλος της Κεντρικής Τράπεζας δυνατόν να είναι, έμμεσα, σημαντικός. Μαζί με τις τράπεζες, οι εποπτικές αρχές του χρηματιστηρίου μπορούν να συμβάλουν στην αντικειμενική διαμόρφωση των τιμών των μετοχών, στη διαφάνεια και στην πληροφόρηση. Η επάρκεια του θεσμικού πλαισίου λειτουργίας του τραπεζικού συστήματος είναι ευθύνη της κυβέρνησης και των αρμοδίων οργάνων της.

⁸ Kraft E., 'Foreign banks in Croatia: Reasons for Entry, Performance and Impacts. *Journal of Emerging Market Finance* (3), 153-174, 2004.

⁹ Green, C., Murinde, V. and Nikolov I. (op. cited)

Το Κέντρο Οικονομικών Ερευνών (ΚΟΕ) του Πανεπιστημίου Κύπρου είναι ανεξάρτητος, μη κερδοσκοπικός οργανισμός με στόχο την προαγωγή της επιστημονικής γνώσης στα οικονομικά, κυρίως σε θέματα που ενδιαφέρουν την Κύπρο.

Οι απόψεις που εκφράζονται στα 'Σχόλια Οικονομικής Πολιτικής' είναι των συγγραφέων και δεν αντιπροσωπεύουν αναγκαστικά το ΚΟΕ.

Επιτρέπεται η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή ή η μετάδοση, από οποιοδήποτε οπτικοακουστικό μέσο, όλου ή μέρους του Σχολίου, με αναφορά στο παρόν άρθρο και τους συγγραφείς του.